

Er Dannebrog et udtryk for danskheden i mindretallet?

Af Elinor Johannsen Voss, *Duborg-Skolen*

„Das ist doch kompletter Unsinn“. Klokkeren er 12 på en herlig sommerdag og jeg er i gang med at male med kridt ude på fortovet. Jeg maler ikke bare huse og blomster, som 8 årige børn normalt pynter stenfliser med, nej, jeg er i gang med at udfylde et kæmpe stort Dannebrog på en stor sten, da min tyske Opa stiller spørgsmålet om, hvorfor jeg ikke tegner det tyske flag, vi er trods alt i Tyskland. Det er min fars fødselsdag, og jeg markerer vejen for gæsterne. Mens jeg griber ud efter den røde farve, forklarer jeg, at det ville være mærkeligt og simpelthen ikke ville passe, for det er det danske flag man sætter på bordet, når man har fødselsdag.

Det var først nogle år senere, at det virkelig gik op for mig, at Dannebrog havde en meget dybere betydning end at vise, at nogen havde fødselsdag, og at det faktisk kunne være mærkeligt for en ikke-dansker at se det alle vegne.

Men hvad står flaget egentlig for? Hvilken betydning har det for os der er opvokset i det danske mindretal, og hvordan står det i modsætning til det tyske flag?

Danskerne er et meget stolt folk, og hvis der er noget de er glade for, så er det Dannebrog, som de stolt flager med ved enhver lejlighed. Det bruges, når noget skal fejres og som pyntegenstand til de fleste fester. Om det nu pynter bordet, når nogen fylder år, bliver konfirmeret eller om det pynter juletræet, mens man synger danske julesalmer, der på en måde også altid handler om det danskheden. Det gør ingen forskel. Pointen er, at det danske flag spiller en stor rolle for danskerne, og måske især også det danske mindretals hverdag syd for grænsen.

For at forstå Dannebrog's betydning, skal man grave lidt dybere i Danmarkshistorien.

Dannebrog's oprindelse udspringer fra en heroisk myte fra middelalderen, der fortæller, at flaget faldt ned fra himlen ved Volmerslaget nær Lyndanisse i det, der i dag er Estland. Myten beretter om Kong Valdemars korstog, og beskriver, hvordan det rød-hvide flag faldt ned fra himlen og hjalp Valdemars

korsriddere, da de var ved at tabe slaget mod hedningene. Det hvide kors på den blodrøde baggrund symboliserer den hjælp ærkebiskoppen, Anders Sunesen, med himmelvendte arme bad gud om. Det var den 15. juni 1219, som siden har været Dannebrog's fødselsdag.

En anden historie fortæller, at flagets oprindelse kan ledes tilbage til et flag som var en gave, der blev givet til Valdemar fra paven for de succesrige korstog han ledte i guds navn.

Fælles for de to historier er, at Danmark og Danerne blev valgt af gud.

Det hvide kors viser det guddommelige, der i overført betydning altid vil sørge for sejr. Ikke kun sejren dengang på slagmarken, men også nu til dags når Danmarks landshold vinder håndboldkampe.

Men flaget er ikke kun et symbol på sejr. Dannebrog er også et symbol på sorg. Flaget gør situationer højtidelige, og minder os om at vi må have store følelser også i de triste øjeblikke. Jeg husker tydeligt, hvordan min far forklarede mig, at flaget ikke var trist, men at det var fordi nogen var gået bort og det var et symbol på at ære den døde, da jeg som lille pige spurgte, hvorfor det hang så sørgeligt midt på flagstangen, og om flaget var trist, fordi nogen havde glemt at hejse det helt op.

Dannebrog bidrager til den danske nationalfølelse og det er en kulturgjenstand, danskerne er meget stolte af. Kopper og servietter med flag printet på er et eksempel på denne stolthed, man sjældent ser i andre lande. Det er noget man eksempelvis aldrig ville se med det tyske flag, medmindre det tyske landshold spiller fodbold VM.

For mig udstråler det danske flag en følelse, der er svær at sætte ord på. Når jeg ser det danske flag tænker jeg på klitter og sandstrande, åbent hav og en stemning som kulørte huse i Nyhavn i København er et godt billede på. Det er en abstrakt og mangfoldig følelse, som rummer hele landet og det danske uden for landet i f.eks. Grønland, Færøerne og Sydslesvig.

Det tyske flag derimod har jeg ikke svært ved at definere. Det er en trikolor, sort, rødt og gyldent flag, det er pænt, men det fremkalder ikke de samme følelser i mig, selvom jeg har tilbragt størstedelen af mit liv i Tyskland. Jeg ser det som udtryk for en national enhed af 16 delstater, hvor hver delstat har sin egen identitet. For mig er flaget et udtryk for stolthed, men ikke på det personlige plan, for det er mig en smule stift og formelt. Jeg tænker på sport, politik og demokrati. Varer der er mærket med det tyske flag symboliserer varer der er af god kvalitet, fordi de er fremstillet i Tyskland.

Desværre kan jeg heller ikke undgå at tænke på en lidt skamfuld og brutal tid i Tysklands historie. En tid, hvor tyskerne var så stolte, at de gik for langt. Denne tid er blevet til et kapitel, som fylder lidt for

meget i andre landes syn på Tyskland. I nogens øjne kan det sikkert opfattes som en fare, hvis tyskerne bliver for stolte igen. Men det er en gammeldags opfattelse, for det er et kapitel der har været med til at skabe det Tyskland, der nu fungerer så godt. Historien skal ikke gemmes i hjørnet, og specielt ikke projiceres på et symbol, som flaget, der repræsenterer et land og en nation, ikke noget der er sket for mange år siden.

Jeg tror simpelthen at flaget ikke spiller en så stor rolle i den tyske kultur, som Dannebrog gør for den danske befolkning. Det kan skyldes at flaget ikke er særlig gammelt, det flag vi kender nu, er fra midten af det 19. århundrede. Men det kan også skyldes, at landet er så stort, og dannet som en sammenslutning af mindre lande, med hver deres egne flag, identiteter og kvalifikationer, at det ikke er nødvendigt at have et symbol at projicere alt stoltheden på. Man behøver ikke en genstand til at pynte og gøre opmærksom på sig selv med. Det tyske flag er et statsligt symbol, mens det danske er befolkningens symbol for Danmark og danskheden.

Noget der sikkert har stor betydning for min opfattelse af de to flag er min opvækst i det danske mindretal, med en tysk mor og en dansk far, hvor sprogene og traditionerne blandes uden grænser.

Jeg holder af begge nationer, og kan ikke sætte mig i bås med en af nationaliteterne. For udestående virker det nok mærkeligt. Men jeg er ikke den eneste. Og lige så stolte som flaget blev modtaget af danskere dengang det faldt fra himlen som tegn om håb og sejr, lader vi her i Sydslesvig flaget gå til himmels til festlige lejligheder som f.eks. de danske årsmøder i Sydslesvig.

„Hip hip hurra“ lyder det fra mange munde til årsmødet i Flensborg, min fødeby. Det er herligt vejr, og Dannebrog hejses på den store flagstang på DGF-pladsen. Selvom vi befinder os i Tyskland er flaget det samme som i Danmark. Den røde farve står i tydelig kontrast til den blå himmel og svajer i den lette sommerbrise som symbol på danskheden der fejres denne dag.

Men hvad laver flaget hernede syd for grænsen? Er det en pynte genstand eller har det en særlig betydning for de ”tyske-danksindede”?

Vi er i Tyskland, men foran mindretallets mange institutioner vejer dannebrog, eller det pynter biler som klistermærke og markerer, at her er der dansksindede, der lever side om side med tyskere.

Det er som om flaget er den direkte tråd til det danske, og er det vartegn der kendetegner at vi er her.

Et spørgsmål der ofte stilles er om man er dansk eller tysk og jeg kender mange, inklusive mig selv, der svarer, at vi er hverken eller, men både og. Vi taler dansk og følger mange danske traditioner. Dannebrog spiller en lige så stor rolle i vores liv, som i danskernes nord for grænsen, men sikkert på en lidt anden måde.

I Danmark har Dannebrog en stor betydning, og integreres direkte i borgernes hverdag. Det ses ofte i vejkanterne ved siden af en lille pengekasse og nogle brune poser fyldt med danske kartofler eller nogle genbrugsvarer fra kælderens. Flaget er blevet til en hverdags pynte genstand og på samme måde som danskere siger "det er DANSKE kartofler" pynter mange i Sydslesvig sig på samme måde.

Dannebrog er tegn på at de dansksindede stadig er hernede, selvom det nu snart er 100 år siden grænsen blev sat. Flaget er her et symbol på, at man ikke bare er tysk, men også noget andet. Man står frem fra mængden. Ligesom kartoflerne ikke kun er kartofler, de er danske.

Hvis det kommer til stykket ville mange nok sige at det er overdrevet; det er det sikkert også, men hvordan kan et stykke stof være så stor del af en identitet?

Flaget repræsenterer den danskhed mange sydslesvigere føler sig tilknyttet til, og i mine ører lyder det mærkeligt, men når jeg ser flaget føler jeg mig hjemme. Ikke direkte som hjemme i form af de hvide strande, bøgeskove og det åbne hav, men hjemme som i tryghed, der hverken har med Danmark eller Tyskland at gøre. Det giver en slags tryghedsfølelse at være blandt ligesindede, der sidder i samme båd som mig.

Der er knyttet en anden bevidsthed til danskheden og flaget markerer disse tryghedssteder. Det markerer ikke kun de steder, hvor der tales dansk, men også de steder, hvor man kan samles og hvor man kan høre sammen.

Det markerer et fællesskab.